

**«Аграрлық несие корпорациясы»
акционерлік қоғамы**

**Шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық
есептілік**

2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айдағы

МАЗМҰНЫ

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есеп	3
Пайда немесе залал туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есеп	4
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есеп	5
Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есеп	6
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есеп	7

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ

ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТУЛЕР	8-41
---	-------------

**ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ
ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП****2023 жылдың 3 қыркүйегіндегі жағдай бойынша***мың теңгемен*

		<i>2023 жылғы 30 қыркүйек</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан*</i>
	<i>Ескерту (аудиттелмеген)</i>		
Активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	4	106,025,629	107,720,283
Банктерге берілген кредиттер	5	58,884,983	10,456,354
Клиенттерге берілген кредиттер	6	833,554,178	722,917,368
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	7	8,916,303	10,205,360
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар		167,470,014	147,470,014
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтер		1,001,468	1,024,785
Инвестициялық бағалы қағаздар		606,395	592,637
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		2,633,828	2,899,093
Негізгі құралдар		1,254,249	1,344,905
Бейматериалдық активтер		453,158	530,705
Корпоративтік табыс салығы бойынша қысқа мерзімді активтер		2,605,386	1,816,694
Өзге активтер		5,995,186	6,612,320
Активтер жиыны		1,189,400,777	1,013,590,518
Міндеттемелер			
Акционер алдындағы берешек	8	92,206,897	89,417,496
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары	9	51,242,312	48,884,037
Қазақстан Республикасының Үкіметі алдындағы берешек	10	174,239,788	60,747,873
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	11	186,079,008	182,850,442
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	12	171,261,735	178,599,494
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері		989,215	1,403,575
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер		6,914,433	4,763,872
Мемлекеттік субсидиялар	13	29,574,730	37,797,142
Өзге міндеттемелер	14	13,438,915	4,794,370
Міндеттемелер жиыны		725,947,033	609,258,301
Меншікті капитал			
Акционерлік капитал	15	428,284,724	408,284,724
Резервтік капитал	15	19,704,422	13,846,278
Жинақталған шығындар		15,464,598	(17,798,785)
Меншікті капиталдың жиыны		463,453,744	404,332,217
Міндеттемелер мен меншікті капитал жиыны		1,189,400,777	1,013,590,518
Бір жапй акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	15	1,084.16	992.00

*Осы бағанда көрсетілген кейбір сомалар 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың қаржылық есептілігіне сәйкес келмейді, өйткені олар 15-ескертпеде егжей-тегжейлі сипатталғандай қайта жіктелерді көрсетеді.

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сапулатов Кайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

**ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗАЛАЛ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ
ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП**

2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға

мың теңгемен

	30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға аудиттелмеген		
	Ескертпе	2023 жыл	2022 жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары		12,906,969	5,344,622
Банктерге берілген кредиттер		5,061,924	3,120,990
Клиенттерге берілген кредиттер		92,629,349	77,378,631
Инвестициялық бағалы қағаздар		47,982	49,703
		110,646,224	85,893,946
Өзге де пайыздық кірістер			
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек		594,059	657,308
		111,240,283	86,551,254
Пайыздық шығыстар			
Акционер алдындағы берешек		(5,752,214)	(5,924,530)
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек		(21,123,551)	(7,281,454)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек		(13,097,313)	(12,733,270)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		(14,102,061)	(15,748,849)
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары		(6,273,773)	(215,889)
Өзге міндеттемелер		-	(8,195)
		(60,348,912)	(41,912,187)
Таза пайыздық кіріс		50,891,371	44,639,067
Кредиттік шығындар бойынша шығыстар	16	(1,737,973)	(13,870,949)
Кредиттік шығындар бойынша шығыстарды шегергендегі таза пайыздық кіріс		49,153,398	30,768,118
Дивидендтер бойынша кіріс		10,309,687	-
Шетел валютасымен жасалатын операциялардан таза пайда (табыс)		81	(4,245)
Персоналға арналған шығыстар		(5,628,561)	(4,989,827)
Өзге де операциялық шығыстар		(3,163,140)	(2,386,222)
Өзге кірістер/ (шығыстар), нетто	17	6,387,644	(773,521)
Пайыздық емес кіріс/(шығыс)		7,905,711	(8,153,815)
Салық салынғанға дейінгі пайда		57,059,109	22,614,303
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	18	(4,260,397)	(3,428,449)
Кезеңдегі пайда		52,798,712	19,185,854

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сағұлатов Қайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 1 қараша

Қоса беріліп отырған 8-шіден 41-шіге дейінгі беттердегі таңдамалы түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

**ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ
ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Ескертме	30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға аудиттелмеген	
	2023	2022
Кезеңдегі пайда	52,798,712	19,185,854
Кезеңдегі өзге де жиынтық кіріс	-	-
Кезеңдегі жиынтық кірістің жиыны	52,798,712	19,185,854

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сапулатов Кайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 1 қараша

Қоса беріліп отырған 8-шіден 41-шіге дейінгі беттердегі таңдамалы түсіндірме ескертпелер осы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

МЕНШІКТІ КАПИТАЛААҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТІРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ЕСЕП

**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға
мың теңгемен**

	Ескертпе	Акционерлік капитал	Резервтік капитал	Бөлінбеген пайда / (жинақталған шығындар)	Жыны
2022 жылдың 1 қаңтарына		254,366,870	11,237,766	5,084,805	270,689,441
Кезең ішіндегі жиынтық кірістің жиыны (аудиттелмеген)		—	—	19,185,854	19,185,854
Еншілес ұйымдарды сатып алуға байланысты акциялар шығару		147,470,014	—	—	147,470,014
Резервтік капиталдың ұлғаюы (аудиттелмеген)	15	—	2,608,512	(2,608,512)	—
Жарияланған дивидендтер (аудиттелмеген)	15	—	—	(6,086,528)	(6,086,528)
2022 жылдың 30 қыркүйегіне (аудиттелмеген)		401,836,884	13,846,278	15,575,619	431,258,781
2022 жылдың 31 желтоқсанына*		408,284,724	13,846,278	(17,798,785)	404,332,217
Кезең ішіндегі жиынтық кірістің жиыны (аудиттелмеген)		—	—	52,798,712	52,798,712
Акционерлік капиталдың ұлғаюы (аудиттелмеген)		20,000,000	—	—	20,000,000
Резервтік капиталдың ұлғаюы (аудиттелмеген)	15	—	5,858,144	(5,858,144)	—
Жарияланған дивидендтер (аудиттелмеген)	15	—	—	(13,677,185)	(13,677,185)
2023 жылдың 30 қыркүйегіне (аудиттелмеген)		428,284,724	19,704,422	15,464,598	463,453,744

*Осы қатарда көрсетілген кейбір сомалар 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдағы қаржылық есептілікке сәйкес келмейді, өйткені олар 15-ескертпеде етжей-тегжейлі сипатталғандай қайта жіктелуді көрсетеді.

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сапулатов Қайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтулышева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	Ескертпе	30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айға аудиттелмеген	
		2023 жылғы	2022 жылғы
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
Алынған пайыздар		62,003,079	39,111,921
Төленген пайыздар		(19,228,705)	(15,579,271)
Персоналға арналған шығыстар, төленген		(6,114,509)	(5,182,216)
Өзге де операциялық шығыстар, төленген		(1,959,215)	(3,494,839)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен ақша ағындары		34,700,650	14,855,595
<i>Операциялық активтердің таза (ұлғаюы)/азаяуы</i>			
Банктерге берілген кредиттер		(50,538,530)	(41,618,417)
Клиенттерге берілген кредиттер		(90,410,665)	(113,997,885)
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек		158,841	69,326
Өзге активтер		663,877	1,679,953
<i>Операциялық міндеттемелердің таза ұлғаюы/(азаяуы)</i>			
Мемлекеттік субсидиялар		489,936	5,703,111
Өзге міндеттемелер		8,172,737	1,008,354
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейін операциялық қызметте ақшалай қаражатты таза пайдалану		(96,763,154)	(132,299,963)
Корпоративтік табыс салығы төленген		(2,895,870)	(3,920,801)
Операциялық қызметте ақша қаражаттарының таза пайдаланылуы		(99,659,024)	(136,220,764)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
Бағалы қағаздарды өтеуден түскен түсімдер		3,922	232,626
Негізгі құралдарды сатып алу		(161,546)	(41,387)
Бейматериалдық активтерді сатып алу		-	(7,350)
Инвестицияларды орналастыру		(20,000,000)	-
Алынған дивидендтер		10,309,687	-
Инвестициялық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі		(9,847,937)	183,889
Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
Жарғылық капиталдың ұлғаюы		20,000,000	-
Қазақстан Республикасының Үкіметінен қарыз тартудан түсетін түсімдер	10	140,000,000	140,000,000
Қазақстан Республикасы Үкіметінен алынған қарыздарды өтеу	10	(20,006,000)	(500)
Акционерден қарыз тартудан түскен түсімдер		-	8,300,000
Акционерден алынған қарыздарды өтеу		(1,565,557)	(1,624,580)
Сыртқы қарыздар алу	9	18,679,000	8,277,000
Сыртқы қарыздарды өтеу	9	(16,244,000)	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздарды өтеу	12	(10,000,000)	(22,940,000)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан қарыз тартудан түскен түсімдер	11	1,000,000	21,061,556
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан алынған қарыз қаражаттарын өтеу		(10,374,852)	(14,274,658)
Төленген дивидендтер		(13,677,185)	(6,086,528)
Қаржылық қызметтен ақшалай қаражаттың таза түсімі		107,811,406	132,712,290
Күтілетін кредиттік залалдардың ақша қаражаттарына және оның баламаларына әсері		901	454
Ақша қаражаттарының және олардың баламаларының таза өзгеруі		(1,694,654)	(3,324,131)
Кезең басына ақша қаражаттары және олардың баламалары		107,720,283	102,853,173
Кезең соңына ақша қаражаттары және олардың баламалары	4	106,025,629	99,529,042

Қоғам Басқармасы атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

Сапулатов Қайрат Каертарович

Басқарма Төрағасының Орынбасары, Басқарма мүшесі

Зайтуллаева Ирина Николаевна

Бас бухгалтер

2023 жылғы 1 қараша

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***1. Есеп беретін кәсіпорын**

«Аграрлық несие корпорациясы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Қоғам» немесе «Компания») «Аграрлық секторды кредиттеу мәселелері туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 25 қаңтардағы № 137 қаулысымен Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам нысанында құрылды. Қоғам қызметін Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – «ҚРҰБ») жанындағы Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау комитеті берген 2013 жылғы 5 қарашадағы № 5.2.24 Қазақстан Республикасының банк заңнамасында көзделген операцияларды жүргізуге арналған лицензия негізінде жүзеге асырады. Қоғамның қызметін Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын және қаржы ұйымдарын реттеу мен қадағалау агенттігі реттейді.

Қоғамның негізгі қызметі агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне қолжетімді кредит беру жүйесін дамыту жолымен аграрлық саланы индустрияландыруға және әртараптандыруға жәрдемдесу, тиісті лицензия негізінде банктік қарыз операцияларын жүзеге асыру, кредит беру жолымен ауыл шаруашылығы секторын қолдау жөніндегі бағдарламаларды іске асыруға қатысу, отандық және шетелдік инвестицияларды тарту, агроөнеркәсіптік кешенде инвестициялық жобаларды әзірлеуге және іске асыруға қатысу, лизингтік қызметті жүзеге асыру, қаржы институттарын қорландыру, агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін исламдық қағидаттар бойынша қаржыландыру мақсаттарында исламдық қаржы құралдарын қолдана отырып, заңды тұлғаларды қаржыландыру және заңнамалық актілерде тыйым салынбаған және Жарғыда көзделген Қоғамның мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін өзге де қызмет түрлері болып табылады.

Қоғамның қаржыландыру бойынша қызметі қаражатты пайдалану бойынша айрықша талаптар мен шектеулерді көздейді. Клиенттерге кредиттер Қазақстан Республикасының ауыл шаруашылығын дамыту бағдарламаларын іске асыруға байланысты нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеме бойынша беріледі.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамның Қазақстан Республикасының аумағында 19 тіркелген филиалы бар.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам негізгі қызметі агроөнеркәсіптік кешендегі лизингтік қызмет, агроөнеркәсіптік кешенге кредит беру, агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға бағытталған бюджеттік және басқа да бағдарламаларды іске асыруға қатысуды қамтитын «ҚазАгроҚаржы» АҚ 100% меншік иесіне ие болды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Бәйтерек» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұдан әрі – «Бәйтерек» немесе «Акционер») Қоғамның 100% акциясына иелік етеді.

Қоғамның түпкі меншік иесі Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылады.

Қоғамның заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Иманов көшесі, 11.

Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Қоғамның қызметі негізінен Қазақстанда жүзеге асырылады. Тиісінше, дамушы нарықтың ерекшеліктеріне тән Қазақстанның экономикасы мен қаржы нарықтары Қоғамның бизнесіне әсер етеді. Құқықтық, салықтық және әкімшілік жүйелер дамуын жалғастыруда, алайда олардың талаптарын түсіндірудің екіұштылығы тәуекелімен ұштасады, олар сондай-ақ жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл басқа заңдық және фискалдық кедергілермен бірге Қазақстанда бизнес жүргізетін кәсіпорындар үшін қосымша проблемалар туғызады.

Ресей мен Украина төңірегіндегі тұрақсыз геосаяси жағдай Қазақстанда экономикалық белгісіздік деңгейін одан әрі арттыруда. 2022 жылдың ақпанында Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы әскери қақтығысқа байланысты бірқатар елдер Ресей Федерациясына қарсы санкциялар енгізді. Қақтығыстың әсері екі елдің экономикалық белсенділігіне ғана емес, жаһандық экономикаға да әсер етеді. Санкцияларды енгізу нәтижесінде әлемнің көптеген елдерінде шикізат пен азық-түлік тауарларының бағасы өсті, ресурс жеткізілімдері арасындағы белгіленген байланыстар бұзылды, бағаларға инфляциялық әсер байқалуда, сарапшылар сонымен қатар әлемдік өнеркәсіп үшін экономикалық салдарларды болжайды.

Ұсынылып отырған шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептілік Қазақстанда бизнесті жүргізу шарттарының Қоғамның қызметі мен қаржылық жағдайына қандай әсер ететініне басшылықтың көзқарасын көрсетеді. Болашақ шаруашылық жүргізу жағдайларының нақты әсері басшылықтың оларды бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***2. Қаржылық есептілікті дайындаудың негізгі қағидаттары****Сәйкестік туралы өтініш**

Осы 2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айдағы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептілік 34 «Аралық қаржылық есептілік» ХҚЕС (IAS) сәйкес дайындалды. Осы есептіліктің құрамына Қоғамның қаржылық жағдайындағы өзгерістерді түсіну үшін қажетті елеулі оқиғалар мен операцияларды және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша және көрсетілген күні аяқталған жылға арналған соңғы жылдық шоғырландырылмаған қаржылық есептіліктен кейін болған оның қызметінің нәтижелерін түсіндіретін таңдалған ескертпелер енгізілді. Осы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ҚЕХС) сәйкес дайындалған толық жылдық есептілік үшін ашылуы талап етілетін толық ақпаратты қамтымайды.

Сондай-ақ, Қоғам 2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айдың шоғырландырылған аралық қаржылық есептілігін 34 «Аралық қаржылық есептілік» ХҚЕС (IAS) сәйкес дайындады, оны Қоғамның тіркелген кеңсесінен алуға болады.

Бағалау базасы

Шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептілік нақты шығындар бойынша есепке алу қағидатына сәйкес дайындалды.

Функционалдық валюта және есептілікті ұсыну валютасы

Қоғамның функционалдық валютасы қазақстандық теңге (бұдан әрі – «теңге») болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола тұрып, Қоғам жүргізетін операциялардың көпшілігінің және оның қызметіне әсер ететін соларға байланысты жағдайлардың экономикалық мәнін барынша жақсы көрсетеді. Қазақстандық теңге сондай ақ осы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептіліктің деректерін ұсыну валютасы болып табылады.

Теңгемен ұсынылған барлық сандық көрсеткіштер мыңға дейін жинақталған.

Есептік бағалаулар мен кәсіби пайымдауларды қолдану

Шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептілікті дайындау басшылықтың есеп саясатының ережелері қалай қолданылатынына және активтер, міндеттемелер, кірістер мен шығыстар қандай сомада көрсетілетініне әсер ететін кәсіби пайымдауларды, жорамалдар мен есептік бағалауларды қолдануын талап етеді. Нақты нәтижелер осы бағалаулардан өзгеше болуы мүмкін. Жорамалдар мен олардың негізінде жасалған есептік бағалаулар оларды өзгерту қажеттілігі тұрғысынан үнемі талданып отырады. Есептік бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер бағалаулар қайта қаралған кезеңде, сондай-ақ қандай да бір бағалаудың өзгеруі аралық қысқартылған қаржылық ақпараттың деректеріне әсер ететін әрбір болашақ кезеңде танылады.

Қоғамның есеп саясатын қолдану кезінде басшылық қалыптастырған 5, 6 және 10-ескертпелерде сипатталған ең маңызды пайымдаулар және есептік бағалауға қатысты белгісіздіктің негізгі көздері соңғы жылдық шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте сипатталғанға ұқсас.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Осы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептілікте қолданылатын есеп саясаты Қоғамның соңғы жылдық шоғырландырылмаған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қолданған саясатымен сәйкес келеді.

Бірқатар жаңа стандарттар мен стандарттарға түзетулер 2023 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енді, бірақ олар Қоғамның шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер еткен жоқ:

- 17 «Сақтандыру шарттары» ХҚЕС (IFRS);
- ХҚЕС-ке түзету (IAS) 8 - Бухгалтерлік бағалауларды анықтау;
- ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС - "Есеп саясатын ашу" бойынша 2 практикалық ұсынысқа түзетулер;
- 12 «Пайда салығы» ХҚЕС (IAS) түзетулер – бір операциядан туындайтын активтер мен міндеттемелерге байланысты кейінге қалдырылған салық.

ХҚЕС жөніндегі кеңес шығарған бірқатар стандарттар, стандарттарға түзетулер мен түсініктемелер болашақ есепті кезеңдерде күшіне енеді және Қоғам мерзімінен бұрын қолданбады:

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

- Міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеу (ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8 түзетулер), 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енеді;
- Ковенанттармен ұзақ мерзімді міндеттемелер (ХҚЕС (IAS) 1 түзетулер), 2024 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді;
- Кері жалгерлікпен сату кезіндегі міндеттемелер (ХҚЕС-қа түзетулер (IFRS) 16), 2014 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енеді.

Аталған жаңа стандарттар мен түсініктемелер Қоғамның шоғырландырылмаған аралық қысқартылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтілуде.

4. Ақша қаражаттары және олардың баламалары

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
«Кері репо» операциялары	75,934,077	69,114,656
«ҚР Қаржы министрлігінің «Қазыналық комитеті» республикалық мемлекеттік мекемесіндегі (бұдан әрі «РММ») ағымдағы шоттағы ақша қаражаттары	11,207,080	10,351,066
Ағымдағы банк шоттарындағы ақша қаражаттары	18,885,928	28,256,373
Басқа банктердегі «овернайт» мерзімді депозиттер	210	741
Кассадағы ақша қаражаттары	-	14
	106,027,295	107,722,850
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(1,666)	(2,567)
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	106,025,629	107,720,283

2023 жылдың 30 қыркүйегіндегі жағдай бойынша ақша қаражаттары мен олардың баламалары мерзімі өтіп кеткен болып табылмайды және кредиттік тәуекелдің 1-кезеңіне жатады (аудиттелмеген). (2022 жылғы 31 желтоқсан: ақша қаражаттары және олардың баламалары мерзімі өткен болып табылмайды және 1 кезеңге жатады).

2023 жылдың 30 қыркүйегіндегі және 2022 жылдың 21 желтоқсанындағы жағдай ақша қаражаттары қалдықтарының және олардың баламаларының кредиттік сапасы «Standard & Poor 's» рейтингтік агенттігінің немесе «Standard & Poor 's» шкаласы бойынша конверсияланған басқа агенттіктердің рейтингтері негізінде ұсынылуы мүмкін:

	<i>«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ- гі ағымдағы шот</i>	<i>Басқа банктердегі «овернайт» депозиттері</i>	<i>«Кері репо» операцияла ры</i>	<i>Жиыны</i>
Мерзімі өтпеген				
- «ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ-гі ағымдағы шоттағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	11,207,080	-	11,207,080
- ВВВ- дан ВВВ+ -ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	9,200,312	-	-	9,200,312
- ВВ- дан ВВ+ ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	9,682,715	-	-	9,682,715
- В- бастап В+ дейін кредиттік рейтингі бар	-	-	-	-
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	2,901	-	-	-
	18,885,928	11,207,080	210	75,934,077
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(958)	(121)	-	(587)
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиыны	18,884,970	11,206,959	210	75,933,490

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	2022 жылғы 31 желтоқсан				Жиыны
	Ағымдағы шоттар	«ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ-гі ағымдағы шот	Басқа банктердегі «овернайт» депозиттері	«Кері репо» операциялары	
Мерзімі өтпеген					
- «ҚР Қаржы министрлігінің Қазынашылық комитеті» РММ-гі ағымдағы шоттағы ақшалай қаражат (берілген кредиттік рейтингі жоқ)	-	10,351,066	-	-	10,351,066
- ВВВ- дан ВВВ+ -ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	20,146,053	-	-	-	20,146,053
- ВВ- дан ВВ+ ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	73,439	-	-	-	73,439
- В- бастап В+ дейін кредиттік рейтингі бар	4,407,450	-	-	-	4,407,450
- берілген кредиттік рейтингі жоқ	3,629,431	-	741	69,114,656	72,744,828
	28,256,373	10,351,066	741	69,114,656	107,722,836
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв	(835)	(124)	-	(1,608)	(2,567)
Қолма-қол ақша қаражатын қоспағанда, ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиыны	28,255,538	10,350,942	741	69,113,048	107,720,269

2023 жылдың 30 қыркүйегіндегі жағдай бойынша берілген кредиттік рейтингі жоқ ақша қаражаттары мен олардың баламаларының қалдығына «Ситибанк Қазақстан» АҚ-дағы, «Bereke Bank» АҚ-дағы, «Қазпошта» АҚ-дағы және «Фридом финан» АҚ-дағы қалдықтар (аудиттелмеген) кіреді (2022 жылғы 31 желтоқсан: «Ситибанк Қазақстан» және «Bereke Bank» АҚ).

2023 жылдың 30 қыркүйегіндегі жағдай бойынша Қоғамда ақша қаражаттарының қалдықтары мен олардың баламаларының жалпы сомасы меншікті капиталдың 10.00%-дан астамын құрайтын банкте шоттар болған жоқ (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: ақша қаражаттарының қалдықтары мен олардың баламаларының жалпы сомасы меншікті капиталының 10.00%-дан астамын құрайтын банкте шоттар болған жоқ).

2023 жылдың 30 қыркүйегіне Қоғам Қазақстан қор биржасында «кері репо» мәмілелерін жасасты, әділ құны 75,678,958 мың теңге (аудиттелмеген) (2022 жылдың 31 желтоқсанына: 69,312,849 мың теңге) құрайтын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық вексельдері осы мәмілелер бойынша қамтамасыз ету болып табылды. Есепті күнге «кері репо» шарттары бойынша теңгерімдік құн 75,933,491 мың теңгені (аудиттелмеген) құрады (2022 жылдың 31 желтоқсанына: 69,113,048 мың теңге).

5. Банктерге берілген кредиттер

	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)	2022 жылғы 31 желтоқсан
Екінші деңгейдегі банктерге берілген кредиттер	58,993,674	10,463,976
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(108,691)	(7,622)
Банктердегі қаражаттар	58,884,983	10,456,354

2023 жылдың 30 қыркүйегіндегі жағдай бойынша екінші деңгейдегі банктерге берілген кредиттер мерзімі өткен болып табылмайды және кредиттік тәуекелдің 1-кезеңіне жатады (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: екінші деңгейдегі банктерге берілген кредиттер мерзімі өткен болып табылмайды және 1-кезеңге жатады).

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Төмендегі кестеде банктерге берілген кредиттердің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген:

	2023 жылғы 30 желтоқсан (аудиттелмеген)	2022 жылғы 31 желтоқсан
Мерзімі өтпеген		
- BBB- дан BBB+ -ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	-	9,406,581
- BB- дан BB+ ға дейінгі кредиттік рейтингі бар	58,993,674	-
- B- бастап B+ дейін кредиттік рейтингі бар	-	1,057,395
	58,993,674	10,463,976
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(108,691)	(7,622)
Банктердегі қаражаттар	58,884,983	10,456,354

2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз ай ішінде көктемгі дала жұмыстарын жүргізуді қолдауға бағытталған жыл сайынғы «Кең дала» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме - жылдық 1.50% бойынша және 2024 жылғы 1 наурызда өтеу мерзімімен «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-на жалпы сомасы 56,000,000 мың теңгеге (аудиттелмеген) және «Банк ЦентрКредит» АҚ-на жалпы сомасы 4,861,311 мың теңге (аудиттелмеген) кредит берді.

2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз ай ішінде көктемгі дала жұмыстарын жүргізуге қолдау көрсетуге бағытталған «Кең-Дала» жыл сайынғы мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме – жылдық 1.50% бойынша және 2023 жылғы 1 наурызда өтеу мерзімімен «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-на жалпы сомасы 38,664,184 мың теңгеге және «First Heartland Jusan Bank» АҚ-на жалпы сомасы 3,099,228 мың теңгеге кредит берді.

2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам Қоғам тиісінше банктерге берілген кредиттер бойынша өзге шығыстар мен пайыздық кірістер құрамындағы пайда немесе залал туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есепте нарықтық мөлшерлемелерден төмен пайыздық мөлшерлемелер бойынша кредиттерді бастапқы тану кезінде залал ретінде 6,765,769 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде дисконтты (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: 3,541,142 мың теңге (аудиттелмеген)) және 4,271,657 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде дисконттың амортизациясынан пайыздық кірісті (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: 2,294,822 мың теңге (аудиттелмеген)) мойындады. Қоғам жоғарыда аталған кредиттердің әділ құнын бағалау үшін шарттар бойынша ақша қаражаттарының болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде жылдық 16.28%-дан 18.42%-ға дейінгі (2022 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз ай ішінде: жылдық 14.91%-дан 18.76%-ға дейінгі) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2023 жылдың 30 қыркүйегіндегі жағдай бойынша Қоғамның 1 банкте теңгерімі болды (аудиттелмеген) (2022 жылдың 31 желтоқсанында: жоқ), оның жалпы қалдығы меншікті капиталдың 10.00% асады: «Қазақстан Халық Банкі» АҚ жалпы сомасы 54,214,743 мың теңге (аудиттелмеген).

6. Клиенттерге берілген кредиттер

Клиенттерге берілген кредиттер аграрлық сектордағы қызметті жүзеге асыратын қарыз алушыларға берілген кредиттермен ұсынылған және келесі позицияларды қамтиды:

	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)	2022 жылғы 31 желтоқсан
Заңды тұлғаларға – кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер	367,462,142	277,797,806
Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер	109,395,124	115,230,483
Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер	225,562,492	194,415,893
Жеке тұлғаларға берілген кредиттер	283,992,216	273,482,237
	986,411,974	860,926,419
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған резерв	(152,857,796)	(138,009,051)
Клиенттерге берілген кредиттер	833,554,178	722,917,368

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***Клиенттерге берілген кредиттердің құнсыздануына арналған резерв**

Төменде 2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айдың ішінде заңды тұлғалар мен жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға (ККЗ) арналған резервтің өзгерістеріне талдау келтірілген:

**Заңды тұлғаларға - кредиттік
серіктестіктерге берілген
кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	592,991	349,827	4,082,514	–	5,025,332
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	1,237,158	630,769	141,038	–	2,008,965
Өтелген активтер	(32,946)	(42,405)	(40,333)	(1,873)	(117,557)
1-сатыға ауыстыру	69,013	(59,544)	(9,469)	–	–
2-сатыға ауыстыру	(53,257)	60,900	(7,643)	–	–
3-сатыға ауыстыру	(30,074)	(117,427)	147,501	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгеруі	1,332,486	2,165,928	3,318,244	104,317	6,920,975
Танылуын тоқтатуға әкелмейтін модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(11,084)	(21,230)	–	–	(32,314)
Дисконтты босату	–	–	636,980	–	636,980
2023 жылдың 30 қыркүйегіне (аудиттелмеген)	3,104,287	2,966,818	8,268,832	102,444	14,442,381

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тану сәтінен кейінгі кезеңдер арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айдың ішінде заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының 142,587,634 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте шығындарға арналған бағалау резерві 5,411,188 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге жалпы сомасы 32,285,042 мың теңгеге берілген кредиттер теңге өтелді (аудиттелмеген), бұл ретте шығындарға арналған бағалау резерві 117,557 мың теңгеге азайды (аудиттелмеген).

**Инвестициялық жобаларды жүзеге
асыру үшін заңды тұлғаларға
берілген кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	5,872,890	234,729	37,559,536	1,698,605	45,365,760
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер*	27,078	–	–	–	27,078
Өтелген активтер	(5,420)	–	(112,906)	–	(118,326)
1-сатыға ауыстыру	557,318	(5,116)	(552,202)	–	–
2-сатыға ауыстыру	(5,383)	67,201	(61,818)	–	–
3-сатыға ауыстыру	(1,593,148)	(229,613)	1,822,761	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгеруі	(1,157,966)	30,548	(6,280,174)	(284,835)	(7,692,427)
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(4,871)	–	–	–	(4,871)
Дисконтты босату	–	–	5,305,714	–	5,305,714
Қалпына келтіру	–	–	–	–	–
2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	3,690,498	97,749	37,680,911	1,413,770	42,882,928

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тану сәтінен кейінгі кезеңдер арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының 1,053,230 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 27,078 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде жалпы сомасы 535,869 мың теңгеге инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер. теңге өтелді (аудиттелмеген), бұл ретте залалдарға бағалау резерві 118,326 мың теңгеге азайды (аудиттелмеген).

**Басқа заңды тұлғаларға берілген
кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	2,864,726	1,144,217	42,295,872	25,265	46,330,080
Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер*	2,955,750	–	419,395	–	3,375,145
Өтелген активтер	(344,330)	(535,781)	(409,805)	(137,461)	(1,427,377)
1-сатыға ауыстыру	1,222,275	(49,207)	(1,173,068)	–	–
2-сатыға ауыстыру	(22,658)	581,909	(559,251)	–	–
3-сатыға ауыстыру	(543,504)	(337,230)	880,734	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгеруі	(2,117,287)	(344,691)	4,224,059	1,478,858	3,240,939
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(20,000)	–	–	–	(20,000)
Дисконтты босату	–	–	7,324,506	–	7,324,506
Қалпына келтіру	–	–	588	–	588
2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	3,994,972	459,217	53,003,030	1,366,662	58,823,881

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тану сәтінен кейінгі кезеңдер арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде өзге заңды тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының 48,354,888 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 3,375,145 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде өзге заңды тұлғаларға жалпы сомасы 18,192,866 мың теңгеге берілген кредиттер өтелді (аудиттелмеген), бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 1,427,377 мың теңгеге азайды (аудиттелмеген).

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Келесі кестеде 2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша ККЗ арналған резервтің өзгерістеріне талдау келтірілген.

**Жеке тұлғаларға берілген
кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	7,337,245	1,156,098	32,276,102	518,434	41,287,879
Құрылған немесе сатып алынған жаңа активтер	862,984	3,224	42,211	–	908,419
Өтелген активтер	(319,904)	(43,048)	(1,249,546)	(14,657)	(1,627,155)
1-сатыға ауыстыру	4,585,410	(384,302)	(4,201,108)	–	–
2-сатыға ауыстыру	(84,368)	435,646	(351,278)	–	–
3-сатыға ауыстыру	(465,929)	(722,362)	1,188,291	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгеруі нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгеруі	(8,311,885)	(43,673)	1,399,213	(148,399)	(7,104,744)
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(7,872)	(7,462)	–	–	(15,334)
Дисконтты босату	–	–	3,267,727	–	3,267,727
Есептен шығарылған сомалар	–	–	(9,010)	–	(9,010)
Қалпына келтіру	–	–	824	–	824
2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	3,595,681	394,121	32,363,426	355,378	36,708,606

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде В течение девяти месяцев, закончившихся 30 сентября 2023 года, жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының 50,346,192 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 908,419 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер жалпы сомасы 13,924,485 мың теңгеге өтелді (аудиттелмеген), бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 1,627,155 мың теңгеге азайды (аудиттелмеген).

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде көктемгі дала жұмыстарын жүргізуді қолдау үшін агроөнеркәсіптік кешен субъектілеріне кредит беру жөніндегі жыл сайынғы "Кең-Дала" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде Қоғам нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеме - жылдық 1.50% (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: жылдық 1.50% (аудиттелмеген)) бойынша және өтеу мерзімі 2024 жылғы наурызға дейін (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 2023 жылғы сәуірге дейін) жалпы сомасы 79,138,689 мың теңгеге (аудиттелмеген) кредит берді (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 73,057,320 мың теңге (аудиттелмеген)). Қоғам пайда мен залал туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есепте "өзге кірістер, нетто" құрамында бастапқы тану кезінде 9,471,377 мың теңге (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 5,538,615 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде дисконтты және 6,203,692 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде дисконттың амортизациясынан пайыздық табысты (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 3,039,328 мың теңге (аудиттелмеген)) және клиенттерге берілген кредиттер бойынша пайыздық кірістерді мойындады. 9,471,377 мың теңге (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 5,538,615 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде кредиттерді бастапқы танудан болған залал алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: толық өтелген алынған мемлекеттік субсидия). Қоғам шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген кредиттердің әділ құнын бағалау үшін жылдық 14.00% - дан 19.70% - ға дейінгі (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: жылдық 12.50% - дан 18.90% - ға дейінгі (аудиттелмеген) есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам мемлекеттік «Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған арналған бағдарламасы» (бұдан әрі – «Іскер») шеңберінде кредит беруді және мемлекеттік «Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасы» шеңберінде берілген кредиттерге қызмет көрсетуді одан әрі жалғастырды; 10,805,161 мың теңге (аудиттелмеген) сомасына жаңа қарыздар берілді (2022 жылғы 30

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 10,871,184 мың теңге (аудиттелмеген)). Қоғам бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың әділ құнын бағалау үшін шарттар бойынша болашақ ақша ағындарын дисконттау арқылы жылдық 14.00%-дан 23.20%-ға дейінгі (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 12.50%-дан 18.90%-ға дейінгі (аудиттелмеген)) диапазондағы есептік нарықтық мөлшерлемелерді қолданды. Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген кредиттерді бастапқы танудан болған 3,210,761 мың теңге (аудиттелмеген) (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 3,292,083 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі залал «өзге кірістер, нетто» құрамында танылған болатын және мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелген.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде ішінде Қоғам «Еңбек» және «Жұмыспен қамту жол картасы - 2020-2021» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде 8,227,714 мың теңге сомасына (аудиттелмеген) кредит беруді және оған қызмет көрсетуді жалғастырды. Қоғам бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың әділ құнын бағалау үшін шарттар бойынша ақша қаражаттарының болашақ ағындарын дисконттау арқылы жылдық 14.00% - дан 23.20%-ға дейінгі диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды. Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген кредиттерді бастапқы танудан болған 1,574,528 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі залал «өзге кірістер, нетто» құрамында мойындалды және алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам «Еңбек» және «Жұмыспен қамтудың жол картасы -2020» мемлекеттік бағдарламалары шеңберінде бұрын берілген кредиттер бойынша жалпы сомасы 7,673,980 мың теңгеге (аудиттелмеген) күтілетін кредиттік залалға ұшырады. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішіндегі барлық залалдар мемлекеттік субсидия есебінен өтелді (13-ескерту).

2023 жылғы 30 маусымда аяқталған алты айдың ішінде тауарлы-сүт фермаларын салуды және ауыл шаруашылығы өнімдерін өндіру және қайта өңдеу бойынша инвестициялық жобаларды қаржыландыру үшін агроөнеркәсіптік кешен субъектілерін кредиттеуге Акционерден алынған қарыз шеңберінде жалпы сомасы 4,798,818 мың теңгеге (аудиттелмеген) жаңа кредиттер берді. Қоғам бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың әділ құнын бағалау үшін шарттар бойынша ақша қаражаттарының болашақ ағындарын дисконттау арқылы жылдық 14.00% - дан 21.5%-ға дейінгі диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды. Нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша берілген кредиттерді бастапқы танудан болған 1,814,315 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі залал «өзге кірістер, нетто» құрамында танылды және алынған мемлекеттік субсидия есебінен толық өтелді.

Өзінің жалпы операциялық қызметі барысында Қоғам ауыл шаруашылығы өнеркәсібіндегі қызметті жүзеге асыратын қарыз алушыларға нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша кредиттер береді. Нарықтық мөлшерлемеден төмен пайыздық мөлшерлеменен берілген кредиттерді бастапқы танудан болған 5,039,921 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі залал 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдағы «өзге кірістер, нетто» құрамында танылған (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай: 8,413,106 мың теңге). 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам бастапқы тану кезінде шарттар бойынша ақша қаражаттарының болашақ ағындарын дисконттау арқылы қарыздардың әділ құнын бағалау үшін жылдық 14.0%-дан 23.20%-ға дейінгі (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған алты ай: 12.50%-дан 18.90%-ға дейінгі) диапазондағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғамда жалпы кредит қалдығы меншікті капиталдың 10%-нан асатын қарыз алушылар болған емес (2022 жылғы 30 қыркүйек: жоқ).

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Төменде 2022 жылғы 30 маусымда аяқталған тоғыз ай ішінде заңды тұлғаларға берілген кредиттер бойынша күтілетін кредиттік залалдарға (ККЗ) арналған резервтің өзгерістеріне тағдау келтірілген:

**Заңды тұлғаларға-кредиттік
серіктестіктерге берілген
кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	5,436	1,533	5,302,700	–	5,309,669
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	29,625	–	4,491,752	–	4,521,377
Өтелген активтер	(695)	–	(298,449)	–	(299,144)
1-сатыға ауыстырулар	212,320	–	(212,320)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	–	6,557	(6,557)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(973)	(1,533)	2,506	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгерістері нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгеруі	(182,119)	(6,557)	5,976,915	–	5,788,239
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(5,355)	–	(288,103)	–	(293,458)
Дисконтты босату	–	–	1,503,257	–	1,503,257
2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	58,239	–	16,471,701	–	16,529,940

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тану сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттердің көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының 113,056,145 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 4,521,377 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге жалпы сомасы 43,286,188 мың теңгеге берілген кредиттер өтелді (аудиттелмеген), бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 299,144 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

**Инвестициялық жобаларды
жүзеге асыру үшін заңды
тұлғаларға берілген кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	589,112	–	26,179,740	638,387	27,407,239
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	634,850	–	27,143	–	661,993
Өтелген активтер	–	–	(2,472,324)	–	(2,472,324)
1-сатыға ауыстырулар	406,131	–	(406,131)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	–	10,679	(10,679)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(102,174)	–	102,174	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгерістері нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгеруі	(96,763)	670,860	6,115,857	299,161	6,989,115
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	–	–	(1,176,191)	–	(1,176,191)
Дисконтты босату	–	–	1,073,926	–	1,073,926
2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	1,431,156	681,539	29,433,515	937,548	32,483,758

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға**

мың теңгемен

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тану сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттердің көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының 11,376,530 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 661,993 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген жалпы сомасы 8,173,541 мың теңге (аудиттелмеген) кредит өтелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 2,472,324 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

Басқа заңды тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	1,731,621	187,323	31,082,212	9,043	33,010,199
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	874,482	–	401,410	–	1,275,892
Өтелген активтер	(26,301)	(5,250)	(855,655)	–	(887,206)
1-сатыға ауыстырулар	1,001,913	(186,194)	(815,719)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	–	183,104	(183,104)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(2,352)	–	2,352	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгерістері нәтижесінде бір жылдағы ККЗ өзгеруі	(885,906)	(96,485)	(2,004,885)	4,262	(2,983,014)
Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын модификацияға байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(15,743)	–	(5,215,097)	–	(5,230,840)
Дисконтты босату	–	–	4,391,238	–	4,391,238
2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	2,677,714	82,498	26,802,752	13,305	29,576,269

* Жаңа құрылған немесе сатып алынған активтер бойынша бастапқы тану сәтінен кейінгі сатылар арасындағы ауыстыруларды қоса алғанда.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде өзге заңды тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының 69,835,507 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 1,275,892 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде өзге заңды тұлғаларға жалпы сомасы 15,172,866 мың теңгеге (аудиттелмеген) берілген кредиттер өтелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 887,206 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

Келесі кестеде 2022 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз ай ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер бойынша ККЗ арналған резервтің өзгерістеріне талдау келтірілген.

Жеке тұлғаларға берілген кредиттер

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	913,163	30,247	21,829,545	539,974	23,312,929
Жаңа активтер, құрылған немесе сатып алынған*	296,893	–	–	–	296,893
Өтелген активтер	(128,731)	(17,659)	(618,274)	–	(764,664)
1-сатыға ауыстырулар	2,408,313	(18,722)	(2,389,591)	–	–
2-сатыға ауыстырулар	(21,186)	153,463	(132,277)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(60,871)	(9,165)	70,036	–	–
Сатылар арасындағы ауыстырулар мен бастапқы деректердің өзгерістері	2,453,499	541,385	5,883,413	(108,261)	8,770,036

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

нәтижесінде бір жылдағы ККЗ

өзгеруі

Танылуын тоқтатуға әкеп соқпайтын

модификацияға байланысты шартта

көзделген ақша ағындарының өзгеруі

Дисконтты босату

Қалпына келтіру

–	–	(320,741)	–	(320,741)
–	–	802,380	–	802,380
–	–	2,735	–	2,735

2022 жылғы 30 қыркүйекке*(аудиттелмеген)*

5,861,080	679,549	25,127,226	431,713	32,099,568
------------------	----------------	-------------------	----------------	-------------------

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттердің үлкен көлемі клиенттерге берілген кредиттердің жалпы баланстық құнының 47,625,403 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғаюына әкелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 296,893 мың теңгеге (аудиттелмеген) ұлғайды. 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде жеке тұлғаларға берілген кредиттер жалпы сомасы 40,032,559 мың теңгеге (аудиттелмеген) өтелді, бұл ретте залалдарға арналған бағалау резерві 764,664 мың теңгеге (аудиттелмеген) азайды.

Келесі кестеде 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша клиенттерге берілген кредиттердің сапасы туралы ақпарат берілген:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)</i>				
	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
<i>Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер</i>	<i>12-айлық ККЗ</i>	<i>Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалдар</i>		
- мерзімі кешіктірілмеген	269,237,943	43,942,584	34,867,986	3,470,159	351,518,672
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,741,395	686,149	968,185	-	3,395,729
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	2,037,954	472,048	-	2,510,002
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	1,420,792	176,074	1,596,866
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	2,811,992	302	2,812,294
- 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	-	-	5,628,579	-	5,628,579
	270,979,338	46,666,687	46,169,582	3,646,535	367,462,142
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(3,104,287)	(2,966,818)	(8,268,832)	(102,444)	(14,442,381)
	267,875,051	43,699,869	37,900,750	3,544,091	353,019,761

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)</i>				
	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
		<i>Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалдар</i>		
<i>Инвестициялық жобаларды жүзеге асыру үшін заңды тұлғаларға берілген кредиттер</i>	<i>12-айлық ККЗ</i>				
- мерзімі кешіктірілмеген	24,982,664	297,657	27,522,755	1,920,397	54,723,473
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	283,961	—	1,228,431	—	1,512,392
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	—	230,841	2,916,799	—	3,147,640
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	—	—	7,340,517	—	7,340,517
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	—	—	29,263,880	—	29,263,880
- 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	—	—	13,407,222	—	13,407,222
	25,266,625	528,498	81,679,604	1,920,397	109,395,124
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(3,690,498)	(97,749)	(37,680,911)	(1,413,770)	(42,882,928)
	21,576,127	430,749	43,998,693	506,627	66,512,196

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)</i>				
	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
		<i>Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар</i>	<i>Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалдар</i>		
<i>Өзге заңды тұлғаларға берілген кредиттер</i>	<i>12-айлық ККЗ</i>				
- мерзімі кешіктірілмеген	116,916,250	1,593,380	41,764,173	9,297,725	169,571,528
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,902,531	520	7,364,457	—	9,267,508
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	—	782,454	752,265	—	1,534,719
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	—	—	528,969	10,459	539,428
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	—	—	22,064,993	—	22,064,993
- 1 жылдан артық мерзімге	—	—	22,231,897	352,419	22,584,316

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

кешіктірілген

Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв

118,818,781	2,376,354	94,706,754	9,660,603	225,562,492
(3,994,972)	(459,217)	(53,003,030)	(1,366,662)	(58,823,881)
114,823,809	1,917,137	41,703,724	8,293,941	166,738,611

2023 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелген)

	1-саты 12-айлық ККЗ	2-саты	3-саты	ПСКО	Жиыны
		Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдар	Кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын активтер бойынша бүкіл мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік залалдар		
Жеке тұлғалар					
- мерзімі кешіктірілмеген	204,823,200	808,278	23,975,434	2,179,770	231,786,682
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	9,781,488	136,838	2,979,152	21,173	12,918,651
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	2,104,348	1,891,362	18,317	4,014,027
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	1,607,822	-	1,607,822
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	15,785,638	93,690	15,879,328
- 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	-	-	17,714,074	71,632	17,785,706
	214,604,688	3,049,464	63,953,482	2,384,582	283,992,216
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(3,595,681)	(394,121)	(32,363,426)	(355,378)	(36,708,606)
	211,009,007	2,655,343	31,590,056	2,029,204	247,283,610

2022 жылғы 31 желтоқсанға**Заңды тұлғаларға-кредиттік серіктестіктерге берілген кредиттер**

	1-саты	2-саты	3-саты	ПСКО	Жиыны
- мерзімі кешіктірілмеген	204,719,661	37,748,598	19,839,458	742,090	263,049,807
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,210,712	1,719,769	2,213,974	-	5,144,455
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	1,085,822	1,887,951	-	2,973,773
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	378,679	-	378,679
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	-	-	1,900,975	-	1,900,975
- 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	-	-	4,350,117	-	4,350,117
	205,930,373	40,554,189	30,571,154	742,090	277,797,806
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(592,991)	(349,827)	(4,082,514)	-	(5,025,332)
	205,337,382	40,204,362	26,488,640	742,090	272,772,474

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***2022 жылғы 31 желтоқсанға****Инвестициялық жобаларды
жүзеге асыру үшін заңды
тұлғаларға берілген
кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
- мерзімі кешіктірілмеген	34,872,896	872,809	38,396,379	2,200,185	76,342,269
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,610,421	–	10,012,265	–	11,622,686
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	438,942	11,394,748	–	11,833,690
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	179,843	–	179,843
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	5,734,752	–	5,734,752
- 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	–	–	9,517,243	–	9,517,243
	36,483,317	1,311,751	75,235,230	2,200,185	115,230,483
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(5,872,890)	(234,729)	(37,559,536)	(1,698,605)	(45,365,760)
	30,610,427	1,077,022	37,675,694	501,580	69,864,723

2022 жылғы 31 желтоқсан**Басқа заңды тұлғаларға
берілген кредиттер**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
- мерзімі кешіктірілмеген	98,545,098	2,548,723	44,768,489	5,491,056	151,353,366
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	1,147,162	2,169,972	7,848,942	–	11,166,076
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	124,146	6,498,681	–	6,622,827
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	495,418	–	495,418
- 91 күннен артық және 360 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	4,232,704	–	4,232,704
- 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	–	–	20,545,502	–	20,545,502
	99,692,260	4,842,841	84,389,736	5,491,056	194,415,893
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(2,864,726)	(1,144,217)	(42,295,872)	(25,265)	(46,330,080)
	96,827,534	3,698,624	42,093,864	5,465,791	148,085,813

2022 жылғы 31 желтоқсан**Жеке тұлғалар**

	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>ПСКО</i>	<i>Жиыны</i>
- мерзімі кешіктірілмеген	192,161,825	2,101,874	25,360,120	1,254,651	220,878,470
- 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген;	8,780,136	193,066	5,767,197	1,909	14,742,308
- 31 күннен артық және 60 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	3,798,921	4,114,936	–	7,913,857
- 61 күннен артық және 90 күннен аз мерзімге	–	–	3,845,655	62,457	3,908,112

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

кешіктірілген

- 91 күннен артық және 360

күннен аз мерзімге

кешіктірілген

- 1 жылдан артық мерзімге

кешіктірілген

	-	-	8,931,686	12,303	8,943,989
	-	-	16,208,833	886,668	17,095,501
	200,941,961	6,093,861	64,228,427	2,217,988	273,482,237
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(7,337,245)	(1,156,098)	(32,276,102)	(518,434)	(41,287,879)
	193,604,716	4,937,763	31,952,325	1,699,554	232,194,358

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғамда кредиттердің жалпы қалдығы меншікті капиталдың 10% асатын қарыз алушылар болған емес (аудиттелмеген) (2021 жылғы 31 желтоқсан: жоқ).

7. Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің талдауы келесідей түрде берілген:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>			
	<i>1 жылға дейін</i>	<i>1 жылдан 5 жылға дейін</i>	<i>5 жылдан артық</i>	<i>Жиыны</i>
Қаржылық жалгерлікке жалпы инвестициялар	1,582,350	8,700,707	8,072,553	18,355,610
Қаржылық жалгерлік бойынша болашақ кезеңдердің еңбекпен табылмаған қаржылық кірісі	(325,243)	(1,326,844)	(1,352,573)	(3,004,660)
Қаржылық жалгерлікке инвестициялар	1,257,107	7,373,863	6,719,980	15,350,950
ККЗ арналған бағалау резерві	(554,700)	(3,050,075)	(2,829,872)	(6,434,647)
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	702,407	4,323,788	3,890,108	8,916,303

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсанға</i>			
	<i>1 жылға дейін</i>	<i>1 жылдан 5 жылға дейін</i>	<i>5 жылдан артық</i>	<i>Жиыны</i>
Қаржылық жалгерлікке жалпы инвестициялар	1,684,188	9,708,924	8,506,648	19,899,760
Қаржылық жалгерлік бойынша болашақ кезеңдердің еңбекпен табылмаған қаржылық кірісі	(94,804)	(409,587)	(3,399,912)	(3,904,303)
Қаржылық жалгерлікке инвестициялар	1,589,384	9,299,337	5,106,736	15,995,457
ККЗ арналған бағалау резерві	(490,037)	(2,824,939)	(2,475,121)	(5,790,097)
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	1,099,347	6,474,398	2,631,615	10,205,360

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Келесі кестеде 2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз ай ішінде қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек бойынша ККЗ арналған резервтің өзгерістеріне талдау келтірілген:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>			
	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>Жиыны</i>
2023 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	–	883,821	4,906,276	5,790,097
3-сатыға ауыстырулар	–	(278,929)	278,929	–
залалға арналған бағалау резервін таза құру	242	213,887	430,421	644,550
2023 жылғы 30 қыркүйекке күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	242	818,779	5,615,626	6,434,647
	<i>2022 жылғы 30 қыркүйекке (аудиттелмеген)</i>			
	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>Жиыны</i>
2022 жылғы 1 қаңтарға күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	57,262	820,623	4,884,572	5,762,457
1-сатыға ауыстырулар	692,657	(692,657)	–	–
3-сатыға ауыстырулар	(57,262)	(127,967)	185,229	–
Залалдарға арналған бағалау резервін таза құру/(қалпына келтіру)	(167,052)	1	230,964	63,913
2022 жылғы 30 қыркүйекке күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	525,605	–	5,300,765	5,826,370

Қаржылық жалгерлік портфелінің кредиттік сапасы

Төменде кестеде 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жалгерлік портфелінің кредиттік сапасы туралы ақпарат берілген:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>			
	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>Жиыны</i>
– мерзімі кешіктірілмеген	324,363	3,379,084	4,363,119	8,066,566
– 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	–	–
– 31 күннен артық, бірақ 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	757,058	–	757,058
– 91 күннен артық, бірақ 1 жылдан аз мерзімге кешіктірілген	–	–	4,728,208	4,728,208
– 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	–	–	1,799,118	1,799,118
Залалдарға арналған бағалау резерві	324,363	4,136,142	10,890,445	15,350,950
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешектің жиыны	(242)	(818,779)	(5,615,626)	(6,434,647)
	324,121	3,317,363	5,274,819	8,916,303
	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>			
	<i>1-саты</i>	<i>2-саты</i>	<i>3-саты</i>	<i>Жиыны</i>
– мерзімі кешіктірілген	274,852	4,988,829	4,602,964	9,866,645
– 30 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	547,612	547,612
– 31 күннен артық, бірақ 90 күннен аз мерзімге кешіктірілген	–	–	2,704,231	2,704,231
– 1 жылдан артық мерзімге кешіктірілген	–	–	2,876,969	2,876,969
Залалдарға арналған бағалау резерві	274,852	4,988,829	10,731,776	15,995,457
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешектің жиыны	–	(883,821)	(4,906,276)	(5,790,097)
	274,852	4,105,008	5,825,500	10,205,360

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***8. Акционер алдындағы берешек**

	<i>Өтеу күні</i>	<i>Бір жылдағы номиналды пайыздық мөлшерлеме, %</i>	<i>Валюта</i>	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек аудиттелмеген</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
№32 келісім бойынша қарыз	2032 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	14,894,335	14,266,721
№26 келісім бойынша қарыз	2041 жылғы 10 ақпан	1.02%	Теңге	16,406,876	15,761,242
№101 келісім бойынша қарыз	2033 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	11,538,908	10,981,812
№76 келісім бойынша қарыз	2025 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	7,977,204	7,591,082
№85 келісім бойынша қарыз	2025 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	5,982,548	5,735,842
№122 келісім бойынша қарыз	2025 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	5,983,459	5,700,884
№135 келісім бойынша қарыз	2032 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	8,068,418	7,673,224
№136 келісім бойынша қарыз	2032 жылғы 14 желтоқсан	1.00%	Теңге	8,068,418	7,673,105
№20 келісім бойынша қарыз	2034 жылғы 31 қаңтар	1.00%	Теңге	5,741,557	6,173,952
№34 келісім бойынша қарыз	2034 жылғы 28 қыркүйек	1.00%	Теңге	2,454,269	2,640,059
2018 жылғы 3 шілдедегі цессия шарты бойынша берешек	2024 жылғы 20 желтоқсан	5.00%	Теңге	744,590	1,121,866
2018 жылғы 3 шілдедегі борышты беру туралы шарт бойынша берешек	2024 жылғы 9 желтоқсан	3.00%	Теңге	273,757	431,405
№43 келісім бойынша қарыз	2034 жылғы 21 маусым	0.28%	Теңге	4,072,558	3,666,302
				92,206,897	89,417,496

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2020 жылғы 24 тамыздағы № 265 бұйрығымен бекітілген «Агроөнеркәсіптік кешенді дамытуды ынталандыру жөніндегі мемлекеттік саясатты іске асыру үшін «ҚазАгро» ҰБХ» АҚ жарғылық капиталын ұлғайтуға арналған бюджеттік инвестициялардың түзетілген Қаржылық Экономикалық Негіздемесі («ҚЭН») шеңберінде, ҚР Ауыл шаруашылығы министрінің 2022 жылғы 8 сәуірдегі № 102 бұйрығымен енгізілген өзгерістерді ескере отырып, Қоғам жалпы сомасы 8,300,000 теңгеге (аудиттелмеген) қарыз алды, өтеу мерзімі – 2034 жылы 21 маусым, номиналды пайыздық мөлшерлемесі – жылдық 0.28%, тиімді пайыздық мөлшерлемесі - 15.54%. Қарыздың мақсаты – агроөнеркәсіптік кешенді қаржыландыру, атап айтқанда тауарлы-сүт фермаларын салу және жаңбырлатқыш машиналар мен тамшылатып суару жүйелерін қолдана отырып, көкөністерді және қант қызылшаларын өндіру мен қайта өңдеу бойынша инвестициялық жобаларды іске асыру, бұл ретте, түпкі қарыз алушы үшін кредиттеу мөлшерлемесі жылдық 6% болуы керек. Қарызды бастапқы тану кезінде дисконт 4,891,183 мың теңгені құрады және мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде мойындалды (аудиттелмеген).

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам кредиторлармен жасалған келісімдердің шектеу ковенанттарын сақтауға байланысты талаптарды орындады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***9. Кредиттік ұйымдардың қаражаттары**

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша кредиттік ұйымдардың қаражаттарына мыналар кіреді:

	<i>Валюта</i>	<i>Өтеу мерзімі</i>	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
«Қазақстан Халық жинақ бюанкі» АҚ	Теңге	2027 год	40,520,000	40,600,000
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Теңге	2024 год	10,722,312	–
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Теңге	2023 год	–	8,284,037
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары			51,242,312	48,884,037

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам айналым капиталын толықтыру мақсатында «Ситибанк Қазақстан» АҚ-дағы ашық кредиттік желі шеңберінде жалпы сомасы 18,679,000 теңгеге 7 транш тартты, оның 7,967,000 мың теңге сомасындағы екеуі мерзімінен бұрын өтелді. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғамда 10,712,000 мың теңге сомасына «Ситибанк Қазақстан» АҚ-мен бес қолданыстағы кредиттік шарттары бар, өтеу мерзімі 2024 жылғы мамырда және номиналды сыйақы мөлшерлемесі жылдық 18.0 %.

2022 жылғы 2 желтоқсанда Қоғамның айналым қаражаттарын толықтыруға «Қазақстан Халық жинақ банкі» АҚ-нан 5 жыл мерзімге және жылдық 18.00% номиналдық сыйақы мөлшерлемесімен 40,000,000 мың теңге сомасына қарыз қаражаттары тартылған болатын.

2022 жыл ішінде Қоғам айналым қаражаттарын толықтыру мақсатында тағы «Ситибанк Қазақстан» АҚ-нан 2023 жылғы қаңтарда және жылдық 16.80% номиналды сыйақы мөлшерлемесімен жалпы сомасы 8,277,000 мың теңгеге қарыз қаражаттарын тартты.

10. Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен жылдық 0.01% номиналдық пайыздық мөлшерлемен және 2023 жылғы 15 желтоқсанда және 2024 жылғы 30 қарашада өтеу мерзімінен жалпы сомасы 140,000,000 мың теңгеге (аудиттелмеген) екі транш қарыз алды. Қарыз көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізу кезінде кәсіпорындарды қолдауға бағытталған «Кең-Дала» бағдарламасын іске асыру үшін алынған болатын. Алынған қарыз жоғарыда көрсетілген бағдарламада көзделген нысаналы мақсатын одан әрі орындау шартымен жалпы сомасы 56,000,000 мың теңгеге (аудиттелмеген) «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-на және жалпы сомасы 4,861,311 мың теңгеге (аудиттелмеген) (5-ескертпе) «Банк ЦентрКредит» АҚ-на, сондай-ақ жалпы сомасы 79,138,689 мың теңгеге тікелей клиенттерге жіберілді (6-ескертпе) (аудиттелмеген).

Алынған қарыздарды бастапқы тану кезінде 27,620,548 мың теңге мөлшеріндегі дисконт (аудиттелмеген) 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде оның ішінара пайдаланылуымен мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде көрсетілді (13-ескертпе). 13,135,197 мың теңге (аудиттелмеген) сомасындағы дисконт амортизациясы (аудиттелмеген) Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек бойынша пайыздық шығыстар құрамында көрсетілген болатын. Қоғам шартта көзделген ақшалай қаражаттың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде қарыз транштарының әділ құнын бағалау үшін жылдық 17.71% - 18.25% диапазонындағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша алынған қарыздардың теңгерімдік құны 9,047 мың теңге сомасындағы есептелген пайызды қоса алғанда 174,239,788 мың теңгені құрады.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінен жылдық 0.01% номиналдық пайыздық мөлшерлемесімен және 2022 жылғы 15 желтоқсанда және 2023 жылғы 30 наурызда өтеу мерзімінен жалпы сомасы 140,000,000 мың теңге (аудиттелмеген) қысқа мерзімді және орта мерзімді қарыздың алты траншын алды. Қарыз көктемгі егіс және егін жинау жұмыстарын жүргізу кезінде кәсіпорындарды қолдауға бағытталған «Кең-Дала» мемлекеттік бағдарламасын іске асыру үшін алынған болатын. Алынған қарыз жоғарыда аталған бағдарламада көзделген одан арғы нысаналы мақсатын орындау шартымен жалпы сомасы 38,664,184 мың теңгеге (аудиттелмеген) «Қазақстан Халық Банкі» АҚ-на және жалпы сомасы 3,099,228 мың теңгеге (аудиттелмеген) «First Heartland Jusan Bank» АҚ-на (5-ескертпе), сондай-ақ жалпы сомасы 73,057,320 теңгеге (аудиттелмеген) тікелей клиенттерге жіберілген болатын (6-ескертпе).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Алынған қарыздарды бастапқы тану кезінде 14,860,839 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшеріндегі дисконт 2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде оның ішінара пайдаланылуымен бірге мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде көрсетілген болатын (13-ескертпе). 7,275,967 мың теңге (аудиттелмеген) сомасындағы дисконт амортизациясы Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы кредиторлық берешек бойынша пайыздық шығыстардың құрамында көрсетілген болатын. Қоғам шартта көзделген ақшалай қаражаттың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде қарыз транштарының әділ құнын бағалау үшін жылдық 12.30% - 17.24% диапазонындағы есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді қолданды.

11. Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек

		<i>1 жылдағы номиналды пайыздық мөлшерлеме, %</i>	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек Валют (аудиттелмеге а</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы қарыздар	2023-2031 годы	0.01%	Тенге	185,160,794
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы қарыздар	2027-2028 годы	1.00%	Тенге	918,214
				186,079,008
				182,850,442

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам түпкілікті қарыз алушыларға кредиттер беру мақсатында (түпкі қарыз алушыларға кредит беру арқылы, соның ішінде Атырау облысының стартап-жобаларына кредит беру арқылы ауылдық елді мекендердегі шағын және орта бизнесті қолдау) 1,000,000 мың теңге мөлшерінде қарыз алды. Сыйақы мөлшерлемесі – жылдық 1%, өтеу мерзімі 2028 жылы. Қоғам қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есепте бастапқы тану кезінде тиісті кезеңдерде ішінара пайдаланылған мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде 457,854 мың теңге (аудиттелмеген) мөлшерінде дисконтты мойындады. Қоғам шартта көзделген ақшалай қаражаттың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде қарыз транштарының әділ құнын бағалау үшін жылдық 15.56% есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелені қолданды.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам жылдық 0.01% номиналды пайыздық мөлшерлеме бойынша, 7 жылдан кейін өтеу мерзімімен 006 «Ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда бизнес жобаларды іске асыру үшін қатысушыларға микрокредит беру және қатысушыларға микрокредит беру үшін МҚҰ/КС қорландыру мақсатында «Ауылдық елді мекендерде және шағын қалаларда микрокредит беру үшін облыстық бюджеттерге кредит беру» бюджеттік бағдарламасы бойынша 20,561,556 мың теңге, сондай-ақ ауылдағы шағын және орта бизнесті қолдау шеңберінде Атырау облысының әкімдігінен жылдық 1.00% номиналды сыйақы мөлшерлемесімен 5 жыл мерзімге 500,000 мың теңге алды. Қоғам қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есепте бастапқы тану кезінде тиісті кезеңдерде ішінара пайдаланылған мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме ретінде 12,233,365 мың теңге мөлшеріндегі дисконтты (аудиттелмеген) мойындады. Қоғам шартта көзделген ақшалай қаражаттың болашақ ағындарын дисконттау жолымен бастапқы тану кезінде жоғарыда көрсетілген қарыздардың әділ құнын бағалау үшін жылдық 14.12-15,09% есептік нарықтық пайыздық мөлшерлемелені қолданды.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам кредиторлармен жасалған келісімдердің шектеу ковенанттарын сақтауға байланысты талаптарды орындады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКKE TAҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***12. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар**

Теңгемен деноминацияланған шығарылған борыштық құнды қағаздармынадай позицияларды қамтиды:

Орналас ыру күні	Өтеу күні	Жылына пайызды қ мөлшерл еме, %	Номиналды құн		Теңгерімдік құн		
			2023 жылғы 30 қыркүйекте (аудиттелм еген)	2022 жылғы 31 желтоқсан	2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелм еген)	2022 жылғы 31 желтоқсан	
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 6-шы шығарылымы)	2021 жыл 30маусым	2031 жыл 10 желт-н	15.00%	35,000,000	35,000,000	41,271,703	40,385,211
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2019 жыл 10 қазан	2026 жыл 10 қазан	10.75%	39,475,017	39,475,017	41,477,050	40,411,419
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2020 жыл 26 тамыз	2030 жыл 26 тамыз	10.75%	30,496,202	30,496,202	30,765,883	31,583,999
Тиянақталған кіріспен облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 4-ші шығарылымы)	2021 жыл 27 мамыр	2026 жыл 27 мамыр	11.50%	9,350,000	9,350,000	9,720,364	9,451,551
Тиянақталған кіріспен облигациялар (3-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2016 жыл 22 желт-н	2026 жыл 22 маусым	14.00%	5,000,000	5,000,000	5,191,851	5,016,674
Тиянақталған кіріспен облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2014 жыл 30 желтоқс	2026 жыл 30 наурыз	10.07%	5,189,000	5,189,000	5,319,633	5,189,000
Тиянақталған кіріспен облигациялар (1-ші облигациялық бағдарламаның 2-ші шығарылымы)	2015 жыл 21 қазан	2026 жыл 21 сәуір	10.07%	2,300,000	2,300,000	2,402,938	2,345,035
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 7-ші шығарылымы)	2021 жыл 27 қазан	2031 жыл 27 қазан	7.10%	5,000,000	5,000,000	4,153,980	3,821,911
Тиянақталған кіріспен облигациялар (4-ші облигациялық бағдарламаның 9-шы шығарылымы)	2021 жыл 21 желт-н	2031 жыл 21 желт-н	11.50%	30,000,000	30,000,000	30,958,333	30,095,834
Тиянақталған кіріспен облигациялар (2-ші облигациялық бағдарламаның 1-ші шығарылымы)	2014 жыл 20 тамыз	2023 жыл 20 ақпан	8.50%	–	10,000,000	–	10,298,860
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар				161,810,219	171,810,219	171,261,735	178,599,494

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдың ішінде Қоғам жаңа облигациялық қарыздар тартпады, бұл ретте, номиналды құны 10,000,000 мың тенге коммерциялық облигациялардың (KZ2C00002731) мерзімі бойынша толық өтеуді, сондай-ақ жылдық 8.5% номиналды мөлшерлеме бойынша есептелген купонды жүргізді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***13. Мемлекеттік субсидиялар**

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Агробизнесі дамыту бағдарламасы шеңберінде мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан және Акционерден қарыз түрінде Қазақстан Республикасы Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар	25,953,463	34,623,434
Қарыз алушыларға берілген қарыздар бойынша негізгі соманы және пайыздарды ішінара субсидиялау үшін Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар	3,621,267	3,173,708
Мемлекеттік субсидиялар	29,574,730	37,797,142

Үкіметтен алынған мемлекеттік субсидиялар

Қоғам мемлекеттік және бюджеттік ұйымдардан тартылған қарыздар бойынша төмен пайыздық мөлшерлеме арқылы берілген пайда сомасын мемлекеттік субсидиялар ретінде көрсетті.

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай 2023 жыл</i>	<i>2022 жыл</i>
1 қаңтарға	34,623,434	33,641,832
Жергілікті атқарушы органдардан қарыз түрінде Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар (11-ескертпе)	457,854	12,233,365
Қаржы министрлігінен қарыз түрінде Қазақстан Республикасының Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар (10-ескертпе)	27,620,548	14,860,839
Холдингтен қарыз түрінде алынған мемлекеттік субсидиялар (8-ескертпе)	–	4,891,183
«Нәтижелі жұмыспен қамтуды және жаппай кәсіпкерлікті дамытудың 2017-2021 жылдарға арналған бағдарламасы» (бұдан әрі – «Іскер») шеңберінде қарыз алушыларға кредит беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе)	(3,210,761)	(3,292,084)
"Кең-Дала" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде банктерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (5-ескертпе)	(6,765,769)	(3,541,142)
"Кең-Дала" мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе) (өтелетін бөлігі)	(9,475,970)	(5,538,615)
Холдингтен алынған қарыздар шеңберінде қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе)	(1,814,315)	(699,785)
«Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» және «Еңбек» мемлекеттік бағдарламасы шеңберінде қарыз алушы клиенттерге кредиттер беру үшін мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе)	(1,574,528)	(1,967,427)
Құнсызданудан болған шығындарды жабуға арналған мемлекеттік субсидияны пайдалану (6-ескертпе)	–	(6,186,852)
Кезеңдегі амортизация	(13,907,030)	(3,573,501)
30 қыркүйекке (аудиттелмеген)	25,953,463	40,827,813

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен**Қаржы министрлігінен қарыз түрінде Қазақстан Республикасы Үкіметінен алынған мемлекеттік субсидиялар*

Мемлекеттік субсидия бойынша міндеттеме бастапқы танылғаннан кейін, Қоғам мемлекеттік бағдарламалардың шарттары орындалғаннан кейін қарыз алушыларға берілген жеңілдікті шарттардағы берешек сомасына сәйкес келетін соманы пайда немесе залал құрамына жатқызады (5 және 6-ескертпелер). Қоғам кредиттер бойынша сыйақының төмен мөлшерлемесі арқылы түпкілікті қарыз алушыларға пайданы бөлу бойынша міндеттемені көтереді.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде пайда немесе залал құрамына аударылған мемлекеттік субсидиялар (17-ескертпе) 36,748,373 мың теңгені құрады және "өзге кірістерге, неттоға" енгізілді (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: 24,799,406 мың теңге).

Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>2023 жыл</i>	<i>2022 жыл</i>
1 қаңтарға	3,173,708	6,873,178
Кезең үшін алынды	11,552,339	13,487,230
Қолжетімділік мерзімінің аяқталуына байланысты қайтарылды	(2,948,129)	(7,784,118)
Ерекше шарттарды орындаған нақты қарыз алушыларға қаражат аудару арқылы пайдалану	(8,156,651)	(8,381,292)
30 қыркүйекке	3,621,267	4,194,998

Ауыл шаруашылығы министрлігінен алынған мемлекеттік субсидиялар инвестициялық жобаларға және жаңа немесе бұрын пайдаланылмаған техникалар мен жабдықтарды сатып алуға кредиттер алған қарыз алушылардың негізгі қарызы мен пайызын ішінара өтеу үшін пайдаланылады. Бұл субсидияларды алу үшін қарыз алушылар белгілі бір шарттарды орындауы керек.

14. Өзге міндеттемелер

Басқа қаржылық емес міндеттемелер келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Төленетін басқа салықтар	81,856	239,097
Басқалары	187,217	246,011
Басқа бейқаржылық міндеттемелер	269,073	485,108

Басқа қаржылық міндеттемелер келесі позицияларды қамтиды:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Ауылдық ипотека және жастарға шағын кредит беру	11,498,531	3,015,774
Шартты міндеттемелер бойынша ККЗ арналған резерв (19-ескертпе)	1,239,977	679,282
Кредиторлық берешек	401,771	577,760
Цессия шарттары бойынша берешек	20,385	20,385
БҰҰ - дан алынған қарыздар	9,178	16,061
Басқа да қаржылық міндеттемелер	13,169,842	4,309,262
Басқа міндеттемелердің жиыны	13,438,915	4,794,370

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен**Ауылдық ипотека*

Қоғам ауылдық жерлерде ипотеканы қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасында Сенім білдірілген агент қызметін атқарады және клиенттерге берілген кредиттер бойынша берешек сомасының жылдық 2.5% құрайтын қаражатты басқарғаны үшін комиссия алады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша жергілікті атқарушы органдардың атынан Қоғам берген ипотекалық кредиттердің негізгі борышы бойынша берешектің жалпы сомасы 24,910 мың теңгені (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: 94,085,056 мың теңге) құрады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзге де қаржылық міндеттемелердің шамасы негізінен жергілікті атқарушы органдардан алынған, бірақ әлі түпкі пайдаланушыларға берілмеген қаражаттардың шамасын қамтиды.

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған кезеңде Қоғамның ауылдық ипотека бойынша комиссиялық сыйақысы 517,130 мың теңгені құрады (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған кезең үшін: 1,435,224 мың теңге). 2023 жылғы 31 наурызда ауылдық жерлерде ипотеканы қаржыландырудың мемлекеттік бағдарламасында Сенім білдірілген агенттің функциялары тұрғын үй сертификаттары шеңберінде берілген ипотекалық қарыздар бойынша Сенім білдірілген агенттің функцияларын қоспағанда, «Отбасы банк» АҚ-на берілді.

Жастарға шағын кредит беру

2022 жылғы 30 желтоқсанда Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі 2022 жылғы 7 ақпандағы № 47 Кәсіпкерлік бастамашылыққа жәрдемдесу жөніндегі шараларды ұйымдастыру және қаржыландыру қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізді. Енгізілген өзгерістерге сәйкес агент арқылы жастарға микрокредит берудің жаңа тетігі құрылды – Қоғам. Осы мақсаттар үшін 2023 жылғы наурызда Қоғам әрбір облыстың мемлекеттік жұмыспен қамту және әлеуметтік қорғау департаменттері шешім қабылдағаннан кейін, оны кейіннен жастарға бөлу үшін 28,980,000 мың теңге алды. Қаржыландырумен жастар арасынан шамамен 5,800 кәсіпкерлік субъектісін қамту жоспарлануда. Микрокредиттер номиналды пайыздық мөлшерлемесі 2.50% және кредиттеу мерзімі 5-7 жыл болатын 21-35 жас аралығындағы тұлғаларға берілетін болады. Өз кезегінде Қоғам агенттің көрсеткен қызметі үшін келісілген комиссиялық пайызды алады.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша өзге қаржылық міндеттемелердің шамасы негізінен жергілікті атқарушы органдардан алынған, бірақ түпкі пайдаланушыларға әлі берілмеген қаражаттың шамасын қамтиды. 2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған кезеңде жастарға шағын кредит беру бойынша Қоғамның комиссиялық сыйақысы 92,841 мың теңгені құрады (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған кезең үшін: жоқ, өйткені Сенім білдірілген агенттің функциясы 2023 жылы қабылданды).

15. Меншікті капитал*Акционерлік капитал*

2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Компанияның тіркелген және шығарылған жай акцияларының саны 427,059,079 дананы құрайды, олар Жалғыз акционермен толық төленген болып табылады (2022 жылғы 31 желтоқсан: 407,059,079 дана).

2023 жылғы 14 маусымда Жалғыз акционер кейіннен Қазақстан Республикасы Ұлттық қорынан мақсатты трансферт есебінен лизингке беру үшін ауыл шаруашылығы техникасын, жем-шөп дайындау техникасын және ұтқыр суару жүйелерін сатып алуды қаржыландыру үшін кейіннен еншілес компания «ҚазАгроҚаржы» АҚ жарғылық капиталын ұлғайта отырып, бір жай акция үшін 1,000 (бір мың) теңге бағамен 20,000,000 (жиырма миллион) дана жай акцияларды қосымша шығару арқылы Қоғамның жарияланған жай акцияларын 427,059,079 (төрт жүз жиырма жеті миллион елу тоғыз мың жетпіс тоғыз) данаға дейін ұлғайту туралы шешім қабылдады. 2023 жылғы 18 шілдеде бір жай акция үшін 1,000 (бір мың) теңге бағамен 20,000,000 (жиырма миллион) дана жай акцияны Жалғыз акционер төледі.

«ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдингі» АҚ (бұрынғы Акционер) Басқармасының 2021 жылғы 04 наурыздағы № 9 шешіміне сәйкес Қоғам бір жай акция үшін 1,000 (бір мың) теңге орналастыру бағасымен 12,633,932 жай акция мөлшерінде акция орналастырды. Акциялар үшін төлем бұрынғы Акционердің мүлкін беру нысанында жүргізілді, бастапқы тану кезінде әділ құны 6,186,092 мың теңге, 2021 жылғы қыркүйекте 6,447,840 мың теңге мөлшеріндегі сома төленбеген капитал сомасы ретінде көрсетілді. Қоғам басшылығы Қоғамның бөлінбеген пайдасының резерві есебінен акционерлік капиталды төлеу есебіне 6,447,840 мың теңге сомасын қалпына келтіру туралы корпоративтік шешім қабылдады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен**Резервтік капитал*

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Қоғам резервтік капиталды 5,858,144 мың теңгеге ұлғайтты (2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде: 2,608,512 мың теңге). Қоғамның саясатына сәйкес, резервтік капитал болашақ шығындарды және басқа да күтпеген тәуекелдер мен жағдайларды қоса алғанда, жалпы тәуекелдерді жабу үшін қалыптастырылады. Резервтік капитал Акционердің шешімі негізінде бөлінуге жатады.

Дивидендтер

2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде жалғыз акционердің 2023 жылғы 31 мамырдағы шешіміне сәйкес, Қоғам 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бір жай акцияға 13,677,185 мың теңге немесе 33.60 теңге сомасында дивиденд жариялады. Дивидендтер 2023 жылғы 31 шілдеде толық көлемде төленген.

2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай ішінде Жалғыз акционердің 2022 жылғы 26 мамырдағы шешіміне сәйкес Қоғам 2021 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бір жай акцияға 6,086,528 мың теңге (аудиттелмеген) немесе 24.04 теңге сомасында дивиденд жариялады және төледі. Олар 2022 жылдың 16 маусымында төленді.

Төменде Қазақстан қор биржасының әдіснамасына сәйкес есептелген бір жай акцияның теңгерімдік құны келтірілген:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Активтер	1,189,400,777	1,013,590,518
Бейматериалдық активтерді шегергенде	(453,158)	(530,705)
Міндеттемелерді шегергенде	(725,947,033)	(609,258,301)
Таза активтер	463,000,586	403,801,512
Жай акциялардың саны, дана	427,059,079	407,059,079
Бір жай акцияның теңгерімдік құны (теңгемен)	1,084.16	992.00

16. Кредиттік залалдар бойынша шығыстар

	<i>Аудиттелмеген 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	
	<i>2023 ЖЫЛ</i>	<i>2022 ЖЫЛ</i>
Клиенттерге берілген кредиттер (6-ескертпе)	1,678,589	(13,875,963)
Өзге қаржылық активтер	(2,115,565)	170,624
Банктерге берілген кредиттер	(101,069)	(3,109)
Қаржылық жалгерлік (7-ескертпе)	(644,550)	(63,913)
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	901	454
Инвестициялық бағалы қағаздар	4,416	655
Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер (19-ескертпе)	(560,695)	(99,697)
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар*	(1,737,973)	(13,870,949)

17. Өзге кірістер, нетто

	<i>Аудиттелмеген 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	
	<i>2023 ЖЫЛ</i>	<i>2022 ЖЫЛ</i>
Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түскен өзге кіріс (13-ескертпе)	22,841,343	21,225,905
Мемлекеттік субсидия амортизациясы (13-ескертпе)	13,907,030	3,573,501
«Кең-Дала» бағдарламасы шеңберінде банктерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (5-ескертпе)	(6,765,769)	(3,541,142)
«Кең-Дала» бағдарламасы шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(9,475,970)	(5,538,615)
Убыток «Ескер» бағдарламасы шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(3,210,761)	(3,292,084)

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Холдингтен алынған қарыз шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(1,814,315)	(699,785)
«Жұмыспен қамту 2020-2021 жол картасы» және «Еңбек» бағдарламалары шеңберінде клиенттерге берілген кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(1,574,528)	(1,967,427)
Клиенттерге берілген өзге де кредиттерді бастапқы тану кезіндегі залал (6-ескертпе)	(5,039,921)	(8,413,105)
Ауылдық ипотека бойынша агенттік сыйақы және жастарға микрокредит беру (14-ескертпе)	609,971	1,435,224
Өзге кірістер/ (шығыстар)	(3,089,436)	(3,555,993)
Өзге кірістер, нетто	6,387,644	(773,521)

Мемлекеттік субсидияларды пайдаланудан түскен өзге де кірістер тиісті мемлекеттік бағдарламалардың талаптарын орындау нәтижелері бойынша кірістер ретінде танылды (13-ескертпе).

18. Корпоративтік табыс салығы

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар мынадай позициялардан тұрады:

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>2023 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	<i>2022 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	(2,109,836)	(3,168,512)
Өткен есепті кезеңдерде артық төленген табыс салығы	–	475,373
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс – уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және азаюы	(2,150,561)	(735,310)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	(4,260,397)	(3,428,449)
Пайда немесе залал құрамында танылған кейінге қалдырылған табыс салығы	(2,150,561)	(735,310)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс - уақытша айырмашылықтардың пайда болуы және азаюы	(2,150,561)	(735,310)

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***19. Шарттық және шартты міндеттемелер****Салық салу**

Қазақстандық коммерциялық және, атап айтқанда, салық заңнамасында интерпретациясы әртүрлі болуы мүмкін ережелер бар, жекелеген жағдайларда заңнамаға жанама ретроспективті әсері бар өзгерістер енгізілуі мүмкін. Сонымен қатар, Қоғам басшылығының заңнама ережелерін түсінуі салық органдарының осы ережелерді түсінуінен өзгеше болуы мүмкін, нәтижесінде Қоғам жүргізген операцияларды салық органдары басқаша бағалауы мүмкін және бұл қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкелуі мүмкін. Қоғам басшылығы барлық қажетті салық есептеулері жүргізілді және сәйкесінше, есептілікте қандай да бір резервтер есептелмеген деп санайды. Салық органдары соңғы 5 (бес) жылдағы салық деректерін тексере алады. Қоғам басшылығы 2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша оның заңнаманы түсіндіруі орынды болып табылады және Қоғамның салық, валюта және кеден заңнамаларын сақтау жөніндегі ұстанымдары расталатын болады деп есептейді.

Заң мәселелері

Кәдімгі қызмет барысында Қоғам сот талап арыздары мен кінәрат-талаптардың объектісі болып табылады. Басшылықтың пікірінше, мұндай талап арыздардың немесе кінәрат-талаптардың нәтижесінде туындайтын ықтимал міндеттемелер (олар болған жағдайда) болашақта Қоғамның қаржылық жағдайына немесе қызметінің нәтижелеріне елеулі теріс әсер етпейді.

Басшылықта қандай да бір елеулі нақты немесе аяқталмаған сот талқылаулары туралы, сондай-ақ Қоғамға қарсы қойылуы мүмкін ықтимал талап-арыздар туралы ақпарат жоқ.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер

Қоғамның шарттық және шартты міндеттемелері мынадай позицияларды қамтиды:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер		
Қарыз беру бойынша міндеттемелер	120,264,782	118,827,146
Күтілетін кредиттік залалдарға арналған резерв	(1,239,977)	(679,282)
	119,024,805	118,147,864
Операциялық жалгерлік шарттары бойынша міндеттемелер		
1 жылға дейін	45,777	62,978
Шарттық және шартты міндеттемелер	119,070,582	118,210,842

Кредиттік сипаттағы міндеттемелер

Жоғарыда көрсетілген жалпы өтелмеген шарттық міндеттемелер міндетті түрде болашақ ақшалай талаптарды білдірмейді, өйткені кредит берудің осы шартты міндеттемелерінің мерзімі аяқталуы мүмкін немесе олар орындалмай аяқталуы мүмкін.

Қарыз беру жөніндегі міндеттемелер туралы келісім Қоғам үшін қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда, сондай-ақ кредиттеу үшін ресурстар болмаған жағдайда, Қоғамның келісімнен біржақты шығу құқығын көздейді.

Төменде ККЗ арналған резерв өзгерістерінің талдауы берілген:

	<i>Аудиттелмеген</i>	
	<i>30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай</i>	
	<i>2023 жыл</i>	<i>2022 жыл</i>
Қарыз беру бойынша міндеттемелер		
1 қаңтарға		
Кезең ішіндегі ККЗ өзгеруі	679,282	1,092,195
30 қыркүйекке	1,239,977	1,191,892

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен***20. Қаржы құралдарының әділ құны**

Қаржылық есептілікте әділ құны бағаланатын немесе ашылатын барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер негізінде төменде сипатталған әділ құн иерархиясы шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей: белсенді нарықтарда бірдей активтер мен міндеттемелерге баға белгіленетін (түзетілмеген) бағалар;
- 2-деңгей: бүкіл бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер бақыланатын болып табылатын немесе тікелей немесе жанама болып табылатын бағалау әдістері;
- 3-деңгей: бүкіл бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректер бақыланатын нарықтық деректерге негізделмеген бағалау әдістері.

Келесі кестеде әділ құны әділ құн көздерінің иерархиясы деңгейлері бөлінісінде ашылатын қаржы құралдарының талдауы келтірілген:

	Бағалау күні	Пайдалана отырып, әділ құнды бағалау			Жиыны
		1-деңгейдің бастапқы деректерін	2-деңгейдің бастапқы деректерін	3-деңгейдің бастапқы деректерін	
2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)					
Әділ құны ашылатын активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2023 ж. 30 қыркүйек	—	106,025,629	—	106,025,629
Банктерге берілген кредиттер	2023 ж. 30 қыркүйек	—	59,036,841	—	59,036,841
Клиенттерге берілген кредиттер	2023 ж. 30 қыркүйек	—	654,953,570	125,937,989	780,891,559
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	2023 ж. 30 қыркүйек	—	2,600,413	5,274,818	7,875,231
Инвестициялық бағалы қағаздар	2023 ж. 30 қыркүйек	—	602,858	—	602,858
Өзге қаржылық активтер	2023 ж. 30 қыркүйек	—	4,511,955	—	4,511,955
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Акционер алдындағы берешек	2023 ж. 30 қыркүйек	—	76,713,730	—	76,713,730
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары	2023 ж. 30 қыркүйек	—	53,923,042	—	53,923,042
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек	2023 ж. 30 қыркүйек	—	174,866,959	—	174,866,959
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	2023 ж. 30 қыркүйек	—	164,900,216	—	164,900,216
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2023 ж. 30 қыркүйек	—	150,160,320	—	150,160,320
Өзге қаржылық міндеттемелер	2023 ж. 30 қыркүйек	—	13,169,842	—	13,169,842
2022 жылғы 31 желтоқсанға					
Әділ құны ашылатын активтер					
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	2022 ж. 31 желтоқсан	—	107,720,283	—	107,720,283
Банктерге берілген кредиттер	2022 ж. 31 желтоқсан	—	10,062,366	—	10,062,366
Клиенттерге берілген кредиттер	2022 ж. 31 желтоқсан	—	530,922,503	94,189,814	625,112,317
Қаржылық жалгерлік бойынша дебиторлық берешек	2022 ж. 31 желтоқсан	—	2,884,517	5,881,052	8,765,569
Инвестициялық бағалы қағаздар	2022 ж. 31 желтоқсан	—	564,492	—	564,492
Өзге қаржылық активтер	2022 ж. 31 желтоқсан	—	5,554,098	—	5,554,098
Әділ құны ашылатын міндеттемелер					
Акционер алдындағы берешек	2022 ж. 31 желтоқсан	—	69,952,622	—	69,952,622
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары	2022 ж. 31 желтоқсан	—	50,311,897	—	50,311,897
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	2022 ж. 31 желтоқсан	—	152,810,376	—	152,810,376
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек	2022 ж. 31 желтоқсан	—	60,336,768	—	60,336,768
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2022 ж. 31 желтоқсан	—	151,377,550	—	151,377,550
Өзге қаржылық міндеттемелер	2022 ж. 31 желтоқсан	—	4,309,262	—	4,309,262

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылмаған аралық қысқартылған есепте әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы құралдары

Төменде қаржылық есептілікте көрсетілген Қоғамның қаржы құралдарының теңгерімдік және әділ құнының салыстырмасы келтірілген. Кестеде бейқаржылық активтер мен бейқаржылық міндеттемелердің әділ құны көрсетілмеген.

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелмеген)</i>		
	<i>Теңгерімдік құн</i>	<i>Әділ құн</i>	<i>Танылмаған пайда/ (залал)</i>
Қаржылық активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	106,025,629	106,025,629	–
Банктерге берілген кредиттер	58,884,983	59,036,841	151,858
Клиенттерге берілген кредиттер	833,554,178	780,891,559	(52,662,619)
Қаржылық жалгерлік бойынша кредиторлық берешек	8,916,303	7,875,231	(1,041,072)
Инвестициялық бағалы қағаздар	606,395	602,858	(3,537)
Өзге қаржылық активтер	4,511,955	4,511,955	–
Қаржылық міндеттемелер			
Акционер алдындағы берешек	92,206,897	76,713,730	15,493,167
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары	51,242,312	53,923,042	(2,680,730)
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек	174,239,788	174,866,959	(627,171)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	186,079,008	164,900,216	21,178,792
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	171,261,735	150,160,320	21,101,415
Дивидендтер бойынша берешек	–	–	–
Өзге қаржылық міндеттемелер	13,169,842	13,169,842	–
Іске асырылмаған әділ құндағы танылмаған өзгерістің жиыны			910,103

	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>		
	<i>Теңгерімдік құн</i>	<i>Әділ құн</i>	<i>Танылмаған пайда/ (залал)</i>
Қаржылық активтер			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	107,720,283	107,720,283	–
Банктерге берілген кредиттер	10,456,354	10,062,366	(393,988)
Клиенттерге берілген кредиттер	722,917,368	625,112,317	(97,805,051)
Қаржылық жалгерлік бойынша кредиторлық берешек	10,205,360	8,765,569	(1,439,791)
Инвестициялық бағалы қағаздар	592,637	564,492	(28,145)
Өзге қаржылық активтер	5,554,098	5,554,098	–
Қаржылық міндеттемелер			
Акционер алдындағы берешек	89,417,496	69,952,622	19,464,874
Кредиттік ұйымдардың қаражаттары	48,884,037	50,311,897	(1,427,860)
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	182,850,442	152,810,376	30,040,066
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек	60,747,873	60,336,768	411,105
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	178,599,494	151,377,550	27,221,944
Өзге қаржылық міндеттемелер	4,309,262	4,309,262	–
Іске асырылмаған әділ құндағы танылмаған өзгерістің жиыны			(23,956,846)

Бұдан әрі әділ құн бойынша осы аралық қысқартылған қаржылық есептілікте көрсетілмеген қаржы құралдарының әділ құнын айқындау кезінде қолданылған әдістемелер мен жорамалдар сипатталған.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен**Әділ құны шамамен олардың ағымдағы құнына тең болатын активтер*

Өтімді немесе өтеу мерзімі қысқа (үш айдан аз) қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер жағдайында, олардың ағымдағы құны шамамен әділ құнға тең болады. Бұл жорамал талап етілгенге дейінгі салымдарға, белгіленген өтеу мерзімі жоқ жинақ шоттарына да қолданылады.

Тиянақталған мөлшерлеменен және өзгермелі мөлшерлеменен қаржы құралдары

Биржада бағасы белгіленген борыштық құралдар жағдайында, әділ құн жарияланған нарықтық бағаларға негізделеді. Бағасы белгіленбеген борыштық құралдар жағдайында, ұқсас шарттары мен кредиттік тәуекелі бар борыштық құралдар үшін өтеуге дейінгі қалған уақыт кезеңі ескеріле отырып, ағымдағы пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының моделі қолданылады.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша, болашақ ақша ағындары ҚРҰБ жариялаған статистикалық деректер негізінде өтеу мерзімі ұқсас қаржы құралдарының орташа нарықтық мөлшерлемесі қолданыла отырып дисконтталады. Бұл тәсіл клиенттерге берілген кредиттердің әділ құнын бағалау үшін қолданылды. Банктерге берілген кредиттер бойынша, болашақ ақша ағындары Қазақстан қор биржасының кірістілік қисығы сияқты байқалатын барлық бастапқы деректер қолданыла отырып, капиталды ұлғайту моделі қолданылып есептелген нарықтық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша орташа нарықтық мөлшерлеме жылдық 14.00%-дан 23.20%-ға дейін (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан – жылдық 15.4-21.9%) құрады.

Әділ құны қаржылық есептілікте ашылатын міндеттемелер бойынша, болашақ ақша ағындары Қазақстандық қор биржасының кірістілік қисығы және Bloomberg жариялаған өтеу мерзіміне түзетілген Қоғамның рейтингі үшін кредиттік спрэд сияқты байқалатын барлық бастапқы деректер қолданыла отырып, капиталды ұлғайту моделі қолданылып есептелген нарықтық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша тартылған қарыздардың әділ құнын бағалау үшін қолданылатын нарықтық мөлшерлеме жылдық 15.56%-дан 18.25%-ға дейін (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: жылдық 14.12-17.64%) құрады. Болашақ ақша ағындарына негізгі қарызды және негізгі борышқа қолданылатын шарт бойынша пайыздық мөлшерлеменен есептелген пайыздарды өтеу кіреді.

21. Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару Қоғамның операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Қоғамның өз қызметін жүзеге асыру процесінде кездесетін негізгі тәуекелдері болып табылады. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша өтімділік тәуекеліне қатысты 2022 жылғы 31 желтоқсаннан бастап елеулі өзгерістер болған емес. 2023 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша Қоғам валюталық тәуекелге ұшырамады (аудиттелмеген) (2022 жылғы 31 желтоқсан: жоқ).

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел - бұл нарықтық бағалардың өзгеруі, мысалы, шетел валюталарының айырбастау бағамдарының, пайыздық мөлшерлемелердің және акция бағаларының өзгеруі Қоғамның пайдасына немесе оның қолындағы қаржы құралдарының құнына теріс әсер ететін тәуекел. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелінен, кірістілік қисығының тәуекелінен және басқа да баға тәуекелдерінен тұрады. Нарықтық тәуекел нарықтағы жалпы және айрықша өзгерістердің және нарықтық бағалар мен валютаның айырбас бағамдарының құбылмалылық деңгейінің өзгерістеріне ұшырайтын пайыздық, валюталық және үлестік қаржы құралдарына қатысты ашық позициялар бойынша туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқарудың міндеті - қабылданған тәуекел үшін алынған кірістіліктің оңтайландырылуын қамтамасыз ете отырып, нарықтық тәуекелге ұшыраудың қолайлы параметрлерден асып кетпеуін басқару және бақылау болып табылады. Тәуекелдерді басқару департаменті нарықтық тәуекелді басқару үшін жалпы жауапкершілікті өз мойнына алған. Қоғам қаржы құралдарына қатысты ашық позиция бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту мерзімдерін, валюталық позицияны, шығын лимиттерін белгілеу және олардың сақталуына тұрақты мониторинг жүргізу арқылы нарықтық тәуекелді басқарады.

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер болашақ ақша ағындарына немесе қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін болғандықтан туындайды. Қоғамның активтері мен міндеттемелері бойынша пайыздық мөлшерлемелер тиянақталған пайыздық мөлшерлемелер болып табылады. Есепті кезеңде Қоғамның пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекеліне ұшырауында елеулі өзгерістер болған емес.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІКKE ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

Өзге активтер	-	-	-	-	327,498
Міндеттемелер					
Акционер алдындағы берешек	0.28-10.00	89,417,496	-	-	-
Қазақстан Республикасы Үкіметі алдындағы берешек	0.01	-	-	-	60,747,873
Мемлекеттік және бюджеттік ұйымдар алдындағы берешек	0.01	-	-	-	182,850,442
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	7.10-15.00	97,131,906	-	-	71,995,418
Дивидендтер бойынша берешек	-	-	-	-	-
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша	-	-	-	-	4,763,872
Мемлекеттік субсидиялар	-	-	-	-	37,797,142
Өзге міндеттемелер	-	-	-	-	3,015,774

**2013 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай
(аудиттелмеген)**

	Акционердің жалпы			Мемлекетпен байланысты ұйымдар
	Акционер	Еншілес кәсіпорын	бақылауындағы кәсіпорындар	
Ақша қаражаттары және олардың баламалары бойынша пайыздық кірістер	-	-	134,211	-
Инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздық кірістер	-	47,969	-	-
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша пайыздық кірістер	-	2,010,587	-	-
Алынған қарыздар бойынша пайыздық шығыстар	(5,752,214)	-	-	(34,220,864)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздық шығыстар	(7,647,753)	-	-	(3,761,095)
Дивидендтер бойынша кіріс	-	10,309,687	-	-
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	-	(13,136)	-	-
Өзге операциялық шығыстар	-	-	(2,464)	-
Өзге кірістер, нетто	-	-	-	36,748,373
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	-	-	-	(4,260,397)

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

	2022 жылдың 30 маусымында аяқталған алты ай (аудиттелмеген)		
	Акционердің жалпы		
	Акционер	бақылауындағы кәсіпорындар	Мемлекетпен байланысты ұйымдар
Ақша қаражаттары және олардың баламалары бойынша пайыздық кірістер	–	–	3,149,921
Инвестициялық бағалы қағаздар бойынша пайыздық кірістер	–	48,522	–
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша пайыздық кірістер	–	1,091,968	–
Алынған қарыздар бойынша пайыздық шығыстар	(5,924,530)	–	(7,281,453)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздық шығыстар	(9,294,838)	–	(5,646,298)
Дивидендтер бойынша кіріс	–	–	–
Кредиттік залалдар бойынша шығыстар	–	(606,793)	(212)
Өзге операциялық шығыстар	–	–	–
Өзге кірістер / (шығыстар), нетто	–	(334,726)	24,799,416
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыс	–	–	(3,428,449)

Аға басшы персоналға төленетін сыйақы

Аға басшы персоналға төленетін сыйақы келесі позицияларды қамтиды:

	30 қыркүйекте аяқталған тоғыз ай	
	2023 жыл (аудиттелмеген)	2022 жыл (аудиттелмеген)
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	128,410	102,968
Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы	14,029	21,102
Директорлар кеңесін ұстауға арналған шығыстар	–	6,710
Әлеуметтік қамсыздандыруға арналған шығыстар	13,589	11,642
Аға басшы персоналға төленетін сыйақы жиыны	156,028	142,422

24. Капиталдың жеткіліктілігі

Қоғам өз қызметіне тән тәуекелдерден қорғау мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Қоғам капиталының жеткіліктілігі басқа әдістермен қатар, ҚРҰБ белгілеген нормативтерді пайдалана отырып бақыланады.

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қоғам капиталға қатысты барлық сыртқы белгіленген талаптарды толық сақтады.

Қоғам үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты капиталға қатысты сыртқы талаптардың сақталуын және қызметті жүзеге асыру және акционерлік құнды барынша арттыру үшін қажетті жоғары кредиттік рейтинг пен капиталдың жеткіліктілік нормативтерінің сақталуын қамтамасыз ету болып табылады.

Қоғам өз капиталының құрылымын басқарады және оны жүзеге асырылатын қызмет түрлерінің экономикалық жағдайлары мен тәуекел сипаттамаларындағы өзгерістер аясында түзетеді.

ҚРҰБ банк қызметінің жекелеген түрлерімен айналысатын ұйымдардан 1-ші деңгейдегі (k1) капиталдың жеткіліктілік коэффициентін активтердің кемінде 6% мөлшерінде; (k1-2) капиталдың жеткіліктілік коэффициентін активтердің кемінде 6% мөлшерінде ұстауды және тәуекелді ескере отырып өлшенген шартты және ықтимал міндеттемелерді сақтауды; және жалпы жеткіліктілік коэффициентін (k1-3) активтердің кем дегенде 6% мөлшерінде ұстауды және тәуекел мен операциялық тәуекелді ескере отырып өлшенген шартты және ықтимал міндеттемелерді сақтауды талап етеді.

**ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛМАҒАН АРАЛЫҚ ҚЫСҚАРТЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ
ЕСЕПТІЛІККЕ ТАҢДАУЛЫ ТҮСІНДІРМЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР****2023 жылдың 30 қыркүйегінде аяқталған тоғыз айға***мың теңгемен*

2023 жылғы 30 қыркүйектегі және 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген Қоғам капиталының жеткіліктілік коэффициенттері мынадай:

	<i>2023 жылғы 30 қыркүйек (аудиттелген)</i>	<i>2022 жылғы 31 желтоқсан</i>
1-ші деңгейдегі капитал	410,264,904	392,394,568
2-ші деңгейдегі капитал	52,798,712	11,488,171
Капитал жиыны	463,063,616	403,882,739
Тәуекел ескеріле отырып өлшенген активтер	940,246,258	791,514,677
Шарттық және шартты міндеттемелер	60,132,391	59,413,573
Операциялық тәуекел	27,838,724	25,887,765
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1)	34.49%	38.71%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-2)	41.01%	46.11%
Капиталдың жеткіліктілік коэффициенті (k1-3)	28.75%	29.24%